

David Bondia Garcia

RESOLUCIÓ DE LA SINDICATURA GREUGES REFERENT A LA QUEIXA RELATIVA A LA DISCONFORMITAT AMB LA TRAMITACIÓ D'UN EXPEDIENT DE DECLARACIÓ DE CADUCITAT D'UN DRET FUNERARI

ANTECEDENTS

Descripció dels fets objecte de la queixa

En data 20 d'agost de 2021, la ciutadana va presentar una queixa en aquesta Sindicatura en què exposava que Cementiris de Barcelona (en endavant CBSA) havia tramitat un expedient de caducitat de la sepultura on reposaven els seus familiars. El titular del dret funerari del nínxol en qüestió era el seu pare, a qui s'havia donat sepultura en el nínxol desnonat, l'any 1995.

Explicava que no s'havia realitzat el canvi de nom, ni s'havien abonat els càrrecs corresponents a la conservació i manteniment de la sepultura des de l'any 1995, perquè desconeixien la necessitat de fer aquell tràmit i ningú mai l'havia informat de la necessitat de realitzar-lo.

Considerava que CBSA no havia exhaurit tots els recursos que estaven al seu abast per notificar la tramitació de l'expedient de caducitat. Referia que CBSA disposava del seu número de telèfon, que va facilitar per gestionar l'enterrament del seu pare i que, en cap cas, el van utilitzar per comunicar el procediment.

Relatava que, per encàrrec seu, una persona cuidava habitualment la sepultura, i va ser qui la va alertar del desnonament. Aportava fotografies del nínxol expropiat, en què s'observava el bon estat de conservació de la sepultura.

Demanava a CBSA que localitzessin les restes dels quatre difunts que ocupaven el nínxol.

Actuacions fetes

Admesa a tràmit la queixa, la Sindicatura va iniciar la instrucció de l'expedient estudiant els fets i la legislació aplicable, amb la finalitat de valorar si s'havien aplicat els **principis de bona administració** per a la salvaguarda dels drets fonamentals a la ciutat.

Examinats el contingut de la queixa i la documentació aportada per la persona interessada, es va considerar convenient dirigir-se a CBSA per tal de conèixer el tractament i les intervencions realitzades en relació amb la queixa presentada.

En data 26 d'agost de 2021 es va sol·licitar a l'organisme corresponent la informació necessària per a l'estudi de la queixa.

Resposta dels òrgans afectats

En data 29 de novembre de 2021, aquesta Sindicatura va rebre la informació sol·licitada. L'escrit exposa que els procediments de caducitat per abandonament són un manament de l'Ordenança de Cementiris i que es fan en favor de la defensa de l'interès general de la ciutadania de Barcelona. En especial, d'aquelles persones que sí que acompleixen les seves obligacions com a titulars, i que cada any contribueixen al sosteniment i conservació dels cementiris.

Continuen que, en aquest cas concret, a l'hora de seguir el procediment i finalitzar l'expedient de caducitat per abandonament de la sepultura, es van observar totes les garanties prescrites per l'Ordenança de Cementiris i altres normes aplicables, així com aquelles precaucions compromeses amb la Sindicatura de Greuges per a aquest tipus d'expedients.

Argumenten que el titular de la sepultura, el 2021, era la mateixa persona que va morir el 4 d'agost de 1996, i que, en el moment del seu sepeli, es va regularitzar el pagament dels drets de conservació dels quatre anys anteriors, i aquesta va ser la darrera ocasió en què es van satisfer.

Afegeixen que, fins a la declaració de caducitat de la concessió, no s'havia modificat el titular de la sepultura ni les dades de contacte i, a més, havien passat 25 anys consecutius sense regularitzar el dret de conservació. Per aquest motiu, les notificacions pròpies del procediment de caducitat es van fer al domicili que els constava, i també a través d'anuncis per edictes prescrits.

Entenen que, en aquest cas, en què ningú no havia aportat dades addicionals, era impossible contactar amb alguna persona interessada, i desconeixen a què es refereix la promotora de la queixa quan afirmava que disposaven de les seves dades. Segons diuen, les úniques dades de què disposaven eren les relatives al sepeli del seu pare de l'any 1996, i només hi figuraven les dades del difunt i de l'asseguradora que se'n va fer càrrec. Conclouen que era impossible contactar amb ella o amb qualsevol altra persona interessada.

Assenyalen que és impossible que CBSA, ni cap altra Administració, pugui saber a qui dirigir-se si els seus successors o familiars no despleguen una activitat mínima. Refereixen que milers de persones duen a terme, cada any, expedients de modificació del dret funerari, la meitat de les quals perquè el titular anterior ha traspasat.

Entenen que el termini de 25 anys des de la defunció de l'anterior titular sembla raonable perquè qualsevol persona interessada pugui preguntar per la situació d'una sepultura concreta.

Insisteixen que CBSA va aplicar les precaucions que té compromeses amb la Sindicatura de Greuges, i informen que l'expedient de caducitat es va finalitzar el 28 de desembre de 2020. El trasllat a l'ossera general es va demorar, expressament, fins al dia 19 de març de 2021.

David Bondia Garcia

Finalment, indiquen que el dia 13 d'abril de 2021 van informar la interessada el lloc exacte de la ubicació de l'ossera on es van traslladar les restes dipositades a la sepultura objecte d'aquesta queixa.

CONSIDERACIONS

La promotora de la queixa mostrava la seva disconformitat amb la tramitació d'un expedient de declaració de caducitat d'una sepultura, que va comportar el desnonament i el trasllat de les restes a un ossari comú, del qual és impossible recuperar-les.

Un cop examinat el contingut dels informes aportats per CBSA, i tenint en compte la documentació facilitada per la persona interessada, hem de fer les valoracions següents:

Pel que fa al **procediment de declaració de caducitat de la sepultura**, la Sindicatura comparteix amb CBSA que concorria el supòsit de fet previst a l'Ordenança de Cementiris de Barcelona per tal de declarar la caducitat del dret, ja que feia més de 25 anys que no s'havien satisfet les taxes de conservació i manteniment d'aquella sepultura.

En aquest punt, convé recordar que, un cop es verifica que hi ha un abandó de la sepultura, considerant-se com a tal el transcurs de 20 anys seguits d'ençà el darrer pagament dels drets de conservació, de conformitat amb els articles 69.b) i 70.4 de l'Ordenança de Cementiris, es podrà declarar la caducitat i aquesta revertirà a l'Ajuntament.

En la declaració de caducitat dels drets funeraris, CBSA aplica el protocol intern Procés seguit en la caducitat dels drets funeraris per abandó de la sepultura (impagament del dret de conservació durant 20 anys), amb la finalitat de reforçar les garanties de les persones titulars dels drets funeraris. Aquest protocol incorpora algunes mesures proposades per aquesta Sindicatura, després d'estudiar altres queixes sobre el mateix assumpte.

Segons l'apartat 6 del protocol,

Un cop declarada ferma la caducitat del dret funerari es fa una comprovació presencial de l'estat del nínxol. Si el nínxol es troba en bon estat de conservació (relativament net, flors fresques, fotografies recents, etc.) queda suspès el procediment del trasllat de restes a l'ossera general.

En aquests casos s'adherirà a la sepultura un avís (visible però discret) on s'indicarà -Es prega a la persona titular d'aquesta sepultura, successors, o interessats, que acudeixin a l'Administració del cementiri, truquin al telèfon 934841999 o escriguin a cbsa@cbsa.cat per una gestió del seu interès.

Entenem, doncs, que **l'estat de conservació de la sepultura és un element determinant per executar-ne el desnonament**. Per tant, aquesta institució considera imprescindible que l'expedient administratiu de caducitat contingui prova que es dona aquesta circumstància.

La informació que CBSA ha dirigit a la Sindicatura de Greuges no es refereix a aquest fet, ni tampoc acredita que, en el supòsit objecte d'aquesta queixa, concorregués aquest requisit. Entenem que no es donava, ja que la persona interessada ha aportat fotografies del bon estat en què es trobava la sepultura.

Pel que fa a l'avís que s'ha d'adherir a la sepultura per informar les persones interessades, segons la versió de la promotora de la queixa, tampoc no es va complir, ja que la persona que s'encarregava assiduament de la neteja del nínxol no el va detectar en cap moment.

En el procés de declaració de caducitat del dret funerari objecte d'aquesta queixa, considerem necessari referir-nos, també, a la **pràctica de la notificació**. Segons manifesta CBSA, **la notificació s'estava dirigit a la persona titular del dret funerari. Però aquesta persona estava inhumada en aquella sepultura**, tal com hauria de constar en el Registre de la sepultura i, per tant, era una circumstància coneguda pel notificador. Així doncs, tot i que s'hagi seguit el procediment notificador, difícilment podia prosperar la comunicació a la persona interessada de la declaració de la caducitat del dret funerari.

La interessada manifestava, en aquesta institució, que, en la documentació de tramitació de la inhumació del titular de la sepultura, constava anotat el número de telèfon de la persona de la família que ho va gestionar. Tot i que es tractava d'un número antic, en el qual encara no constava el prefix de la ciutat, la interessada afirma que continua mantenint el mateix número. Ara bé, és possible que la documentació a la qual es refereix la interessada ja no es conservi a les dependències de CBSA, atès el temps transcorregut.

Tot i això, la Sindicatura considera que **les conseqüències de l'execució d'una declaració de caducitat d'un dret funerari pot tenir un impacte moral molt important sobre les persones afectades**, ja que el trasllat de restes a l'ossera és una actuació irreversible. Per això, cal tenir una cautela especial i extremar les precaucions. Recordem que, en la nostra societat, culturalment, la desaparició de les restes de persones que van ser estimades en vida produeix una alteració moral i psíquica i origina danys morals.

En aquest cas, després d'observar l'estat de conservació del nínxol, segons les fotografies aportades per la persona interessada, hem de concloure que no s'han pres les precaucions adequades a l'hora de desnonar la sepultura.

D'acord amb el que disposen l'article 143 de la Carta Municipal de Barcelona i el Reglament que regula la Sindicatura de Greuges de Barcelona, aquesta institució té com a missió valorar si s'ha produït un greuge. Considerats els fets i les normes aplicables, conclou que, en aquest cas, **l'actuació de Cementiris de Barcelona no ha estat ajustada al Protocol seguit en la caducitat dels drets funeraris per abandó de la sepultura, perquè no s'ha tingut en compte l'estat de conservació de la sepultura desnonada**.

David Bondia Garcia

En conseqüència, emetem la següent decisió:

- **Recomanar a Cementiris de Barcelona** que, en els expedients de caducitat de les sepultures, s'incorporin proves sobre l'estat de conservació de la sepultura que en resulti afectada.

Aquesta resolució es comunicarà a l'òrgan municipal competent, se'n donarà compte al Plenari del Consell Municipal en l'informe anual reglamentari i del seu contingut s'informarà la persona interessada.

Barcelona, març de 2022